

שרות חוגרים ללקוחות החברים

1781 (43)
נובמבר 2015

א.ג.נ.,

הנדון: תיקוני מס במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו- 2016

א. תקציר

ביום 19 בנובמבר 2015 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית (טרם פורסם ברשומות) את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2015 (להלן: "חוק ההתייעלות"), אשר במסגרתו נכללו, בין היתר, שינויים בחקיקת המס. בנוסף, אישרה הכנסת באותו יום בקריאה שניה ושלישית את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 207), התשע"ו-2015 (להלן: "תיקון 207") אשר במסגרתו נכללו הוראות המאפשרות חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי.

עיקרי הנושאים שנכללו בשני התיקונים לעיל:

- הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה.
- מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים.
- צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק (כ- 24,000 ש"ח לחודש).
- נקודות זיכוי בגין ילדים למי שנישא לאלמן או לאלמנה.
- הוראת השעה המצמצמת את נקודות זיכוי לאקדמאיים הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2018.
- הוראת שעה למס שבח של 25% במקום חישוב לינארי בשל מכירת קרקעות ע"י יחידים המיועדות לבניית דירות מגורים.
- הרחבת חובת הגשת דיווחים באופן אלקטרוני והקטנת הקנסות על פיגור בהגשתם.
- הגשת דיווח מקוון של מעסיק למוסד לביטוח לאומי.
- החלפת מידע מהמוסד לביטוח לאומי לרשות המסים.
- מיסוי משאבי טבע.
- הקלות ברישום קרקעות ביישובי מיעוטים ללא צורך בקבלת אישורים משלטונות מיסוי מקרקעין.
- חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי ולא רק מכח אמנות למניעת כפל מס.

ב. פירוט לתיקונים שבוצעו

להלן נסקור את עיקרי השינויים לגבי חקיקת המס כדלקמן:

1. **הארכת תקופת ההתיישנות להוצאת שומות ע"י פקיד השומה** - תוקנו הסעיפים 145, 152 ו-167 לפקודת מס הכנסה, כך שפקיד השומה יהיה רשאי לבדוק את השומה ולקבוע שומה לפי מיטב השפיטה בתוך 4 שנים מתום שנת המס שבה נמסר לו הדוח במקום 3 שנים עד כה.

במקביל, תבוטל סמכות המנהל להאריך את תקופת ההתיישנות להוצאת שומה בשנה נוספת (מעבר ל- 3 השנים).

בהתאם, יראו השגה כאילו התקבלה רק **בחלוף 4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה נמסר הדוח (או שנה מיום הגשת ההשגה, כמאוחר), ואם היא על שומה שנערכה למי שלא הגיש דוח – בתום 5 שנים, ובמקביל בוטלה השנה הנוספת אשר בסמכות המנהל.

כמו כן, פקיד השומה רשאי לשום שומת ניכויים, כך שיינתנו לו **4 שנים** (במקום 3 שנים) מתום שנת המס שבה הוגש דוח הניכויים השנתי האחרון של החייב (או תקופת ההתיישנות של שומת ההכנסה של אותו נישום, כמאוחר מביניהם).

תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2013 ואילך.

2. **מתן אפשרות להוצאת שומה חלקית בנושא מסוים** - תינתן לפקיד השומה סמכות לקבוע לפי מיטב שפיטתו בשומה חלקית את סכום הכנסתו של נישום הנוגע לנושא אחד או יותר, וכן את הניכויים, הקיזוזים והפטורים המותרים מהכנסה על פי כל דין ואת המס שאותו נישום חייב בו, וכן כי לא יהיה בשומה חלקית זו בכדי לפגוע בסמכויות פקיד השומה לבצע שומה או בזכויות הנישום לגבי יתרת הכנסתו של הנישום. פקיד השומה יודיע לנישום על הנושא או הנושאים שבכוונתו לבחון בטרם יחליט אם לקבוע שומה חלקית. שומה חלקית ניתן לקבוע פעם אחת בלבד לגבי אותה שנת מס. לסעיף זה לא נקבעה סעיף תחילה ספציפי ועל כן לא ברור האם הוא חל על דוחות מס שהוגשו טרם התיקון.

נציין, שטרם התיקון, ניתן היה להוציא שומה חלקית רק לגבי פעולה החייבת בדיווח הכלולה ברשימת הפעולות שנקבעה בתקנות.

3. **צמצום הטבת המס להפקדות לפנסיה למי שהכנסתו עולה על פי שתיים וחצי מההכנסה הממוצעת במשק (כ- 24,000 ש"ח לחודש)**

א. תקרת הטבת ניכוי מהכנסה בעד הפקדה לביטוח פנסיוני תופחת מארבע פעמים השכר הממוצע במשק (כיום כ- 38,400 ₪ לחודש) לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (כ- 24,000 ₪ לחודש). לפיכך על הפרשות מעסיק מעבר לתקרה הני"ל, ישולם מס על ידי המועסק.

ב. תיקון סעיף 47 לפקודת מס הכנסה, כך שגם במקרה שבו רק חלק מהשכר של עובד מבוטח, ההגבלה של הניכוי לשתי פעמים וחצי השכר הממוצע במשק (במקום ארבע פעמים) תחול גם על החלק שאינו מבוטח.

ג. תקרת הטבת הניכוי מהכנסה בשל הוצאה לרכישת ביטוח מועדף מפני אבדן כושר עבודה תעמוד על השכר הממוצע במשק בשנת המס מחולק ב-4.8 במקום ב-3.

ד. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל ביום 1 בינואר 2016.

4. **נקודות זיכוי בגין ילדים למי שנישא לאלמן או לאלמנה** – נוספה הוראה ביחס לחישוב הנפרד, לפיה בחישוב המס של אישה שנישאה לאלמן יובאו בחשבון נקודות זיכוי בעד כל אחד מילדיו כאמור בסעיף 66(ג)4 לפקודת מס הכנסה. כמו כן, בחישוב המס של גבר שנישא לאלמנה יובאו בחשבון נקודות זיכוי בעד כל אחד מילדיה שהם פעוטות כאמור בסעיף 66(ג)5 לפקודת מס הכנסה.

5. **הוראת השעה המצמצמת את נקודות זיכוי לאקדמאיים הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2018** - סעיף 40 לפקודה מעניק נקודת זיכוי אחת בחישוב המס למי שזכאי לקבל תואר אקדמי ראשון ומחצית נקודת זיכוי למי שזכאי לתואר אקדמי שני. נקודות הזיכוי הני"ל יינתנו למשך מספר שנות מס, שהן כמספר שנות לימודיו האקדמיות, ובלבד שנקודות הזיכוי לא יינתנו יותר משלוש שנות מס בגין תואר ראשון ובשתי שנות מס עבור תואר שני. נקודות הזיכוי מובאות בחשבון החל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימו לימודי התואר (פרט למי שנדרשת

התמחות בתחום עיסוקו והשלמתו היא תנאי להתמחות, שיכול לבחור שתחילת הזכאות תחל רק בשנה שלאחר סיום ההתמחות). באופן דומה בוגרי תואר אקדמי שלישי ברפואה או רפואת שיניים זכאים לנקודת זיכוי אחת במשך שלוש שנות מס ולחצי נקודת זיכוי במשך שתי שנות מס. לפי סעיף 40 לפקודה תינתן הטבת מס ליחיד שסיים לימודי מקצוע בדמות מחצית נקודת זיכוי במס, כמספר שנות לימודיו, אך לא יותר משלוש שנות מס.

בחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים לשנים 2013 ו-2014 נקבעה הוראת שעה לפיה, מי שסיים לימודים כאמור בסעיפים 40 או 44 לפקודה, בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 ועד 31 בדצמבר 2015, יהיה זכאי לקבל את נקודת הזיכוי או מחצית נקודת הזיכוי במשך שנת מס אחת בלבד. היחיד יוכל לבחור אם הוא רוצה לקבל את נקודות הזיכוי בשנת המס שלאחר שנת המס בה סיים את לימודיו או בשנת המס שלאחריה.

בתיקון הנוכחי הוארך תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2018. לפיכך, על מי שסיים את לימודיו עד 31 בדצמבר 2013 או החל מיום 1 בינואר 2019 יחולו ההוראות הקבועות שתוארו לעיל, המעניקות את נקודות הזיכוי למשך מספר שנים ולא בשנה אחת בלבד.

6. **הוראת שעה למס שבח של עד 25% במקום מס שולי בחישוב לינארי בשל מכירת קרקעות ע"י יחידים המיועדות לבניית דירות מגורים** - נקבעה הוראת שעה לתקופה של 3 שנים, בתקופה מיום 1 בינואר 2016 ועד ליום 31 בדצמבר 2018, כך שלגבי מכירת קרקע בידי יחידים, יחול שיעור מס שבח מופחת של עד 25% על חלק השבח הריאלי המיוחס לתקופה שעד יום התחילה (5.11.2001), במקום מס שולי, בהתקיים התנאים הבאים:

א. המכירה היא של זכות במקרקעין שהיא קרקע שתכנית הבניה שחלה לגביה מתירה בניה על הקרקע של 8 דירות לפחות המיועדות לשמש למגורים. חשוב לציין כי גם עסקאות קומבינציה נכללות בהגדרה.

ב. המכירה היא מיחיד לקבלן רשום, והקרקע הנמכרת תהווה מלאי עסקי בידיו. לגבי אלה:

- (1) מכירה של קרקע שכלולה בשטח שתוכנית הבניה שקיימת לגביה מתירה בניה של 1,000 דירות לכל הפחות וביום המכירה ניתן היתר בניה ל 10% לכל היותר מהדירות המותרות לבניה בשטח שחלה עליו התוכנית כאמור.
- (2) זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבניה שקיימת לגביה מתירה בניה של 1000 דירות לפחות.

ג. לגבי קרקעות שאינן עומדות בתנאי הפסקה הקודמת קיימות תקופות מקסימום לבנייה - לגבי זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבניה שקיימת לגביה מתירה בניה של פחות מ-1000 דירות - עד תום ה"תקופה הקובעת" הסתיימה בנייתן על הקרקע של כל הדירות המיועדות לשמש למגורים המותרות לבנייה לפי תכנית הבניה החלה על הקרקע במועד סיום הבניה (בעסקת קומבינציה יש לסיים רק 8 דירות המיועדות לשמש למגורים); לעניין פסקה זו יראו בקבלת אישור להספקת חשמל, מים או חיבור של טלפון לבניין, כסיום הבניה;

"התקופה הקובעת" -

פחות מ-251 דירות - 42 חודשים מיום המכירה.

251 עד 1000 דירות - 48 חודשים מיום המכירה.

חריגים: שיעור המס המופחת כמפורט לעיל, לא יחול על מכירת קרקע לבניה למגורים שנעשתה בלא תמורה, או בין קרובים, או שחל לגביה פטור ממס, כולו או חלקו, או שיעור מס מופחת לפי החוק או לפי פקודת מס הכנסה, או שהיא שינוי ייעוד שחלות לגביה הוראות סעיף 5(ב) לחוק מיסוי מקרקעין. כמו כן, יובהר כי שיעור המס המופחת לא יחול על פעולה באיגוד. לעניין זה, "קרוב" - לרבות איגוד השולט בו ואיגוד שבשליטת השולט בו.

7. **הרחבת חובת הגשת דיווחים באופן אלקטרוני והקטנת הקנסות על פיגור בהגשתם** - על מנת להגביר את האכיפה, לשפר את השירות הניתן לציבור הנישומים, לפשט ולייעל את תהליכי הדיווח לרשות המסים נוספו התיקונים הבאים במסגרת חוקי המס השונים (פקודת מס הכנסה, מע"מ, חוק הבלו על דלק, מס קניה, חוק מיסוי מקרקעין):

- א. חובת דיווח מקוון של רווח/הפסד הון במכירת נכס לפי סעיף 91 לפקודת מס הכנסה;
- ב. חובת הגשת דוח מקוון על ידי חבר בני אדם בגין הכנסותיו בשנת המס לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה;
- ג. נוספה הוראה המסמיכה את שר האוצר לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים נוספים שיש להגיש לרשות המסים, כולם או חלקם, יוגשו באמצעים אלקטרוניים בלבד, ולקבוע כאמור גם לגבי מי שלא חלה עליו חובת הגשה באופן מקוון אך בחר בכך;
- ד. נוספה הוראה המסמיכה את שר האוצר לקבוע פטור מחובת הגשה באופן מקוון לגבי סוגי חייבים בדיווח;
- ה. נוספה הוראה המסמיכה את המנהל לקבוע כללים לגבי הגשה באופן מקוון ביחס להליכי הזיהוי לצורך ההגשה, אופן ההגשה, הארכת מועד ההגשה והטפסים והמסרים האלקטרוניים שיש להשתמש בהם לצורך ההגשה;
- ו. נקבע כי דוח, מסמך או טופס שהוגשו באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל יראוהו כאילו נחתמו, וזאת אף אם לא יכללו חתימה אלקטרונית מאושרת בהתאם לאמור בסעיף 2(א) לחוק חתימה אלקטרונית;
- ז. נקבע כי דוח, מסמך או טופס שיוגש שלא על פי הכללים יראו בו כאילו לא הוגש;
- ח. נקבע כי חבר בני אדם יגיש דוח שנתי מקוון עד יום 31 במאי שלאחר שנת המס שלגביה מוגש הדוח לפי סעיף 132 לפקודת מס הכנסה;
- ט. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2015 ואילך ולאחר ששר האוצר יקבע את הכללים לגבי ההגשה באופן מקוון כאמור לעיל;
- י. הקטנת העיצומים הכספיים/ קנסות על אי הגשת הדוחות בזמן - במקביל להרחבת חובת הדיווחים המקוונים, הוקטנו הקנסות/ העיצומים הכספיים על פיגור בהגשתם לסכום של 500 ש"ח בגין כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח. תחילת התיקון מיום 1 בינואר 2016.

8. **הגשת דיווח מקוון של מעסיק למוסד לביטוח לאומי** – המוסד לביטוח לאומי מקבל דיווח ממעסיקים על קליטת עובדים חדשים דרך רשויות המס. דיווח זה מוגש אחת לשנה ומתקבל במוסד לביטוח לאומי רק מספר חודשים לאחר מכן. מכך יוצא כי המוסד לביטוח לאומי מקבל דיווח על עובד חדש שנקלט רק כשנה וחצי לאחר מועד קליטתו. בשנה וחצי הנ"ל העובד החדש ייחשב בביטוח הלאומי כמי שאינו משלם את דמי הביטוח וייתכן אף שחשבונו יעוקל בשל כך. הפערים בזמני הדיווח יוצרים בעיה נוספת הנוגעת למקבלי קצבאות. לפיכך, נקבעה חובת דיווח של מעסיק על עובדיו ישירות למוסד לביטוח לאומי, כמפורט להלן:

א. מעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת יגיש למוסד באופן מקוון דוח על שכר עבודה או על פנסיה מוקדמת ששילם למי שבעדו הוא חייב או היה חייב בתשלום דמי ביטוח במועדים המפורטים להלן:

- (1) עד יום 18 ביולי בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד יוני של אותה השנה;
- (2) עד יום 18 בינואר בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד דצמבר של השנה שקדמה לה;
- (3) עד יום 30 באפריל בכל שנה – לגבי שנת המס שקדמה לה. ככל שתיתן לכלל המעסיקים ארכה להגשת דוח לפי סעיף 166 לפקודת מס הכנסה, יוארך אף המועד האמור להגשת הדוח.

ב. נוספה הוראה המסמיכה את שר האוצר לקבוע סוגי מעסיקים או משלמי פנסיה מוקדמת שיגישו דוח כאמור באופן שאינו מקוון בהתאם להוראות שיקבע.

ג. נקבע קנס מנהלי למי שלא הגיש דוח מקוון בתוך 60 ימים מהמועדים הנקובים לעיל.

ד. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל הינו מיום 1 בינואר 2016 על דוח שהוגש בעד שנת הכספים 2016 ואילך.

9. **החלפת מידע מהמוסד לביטוח לאומי לרשות המסים** - נוספה בפקודת מס הכנסה הוראה המאפשרת לרשות המסים לקבל מאת המוסד לביטוח לאומי דוח שקיבל המוסד באופן מקוון מהמעסיקים כאמור לעיל. לאור התיקון כאמור וכדי שלא ליצור נטל נוסף על המעסיקים של דיווח כפול, הן למוסד לביטוח לאומי והן לרשות המסים, בוטלו הסעיפים הקטנים (1ב) עד (3ב) לסעיף 166 לפקודת מס הכנסה (שעד כה תחולתם הוקפאה בפועל וטרם נאכפה), כך שבמקום הדיווח לגבי תשלום הכנסת עבודה לעובד ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי, בשל ארבעה חודשים רצופים בשנת המס, הקבוע כיום בפקודת מס הכנסה, ידווחו המעסיקים למוסד לביטוח לאומי כל חצי שנה. תחילתם של התיקונים המפורטים לעיל ביום 1 בינואר 2016.

10. **מיסוי משאבי טבע** - במסגרת חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011 נוסף פרק העוסק במיסוי משאבי טבע נוספים (מעבר לזה החל על נפט וגז), וזאת בעקבות המלצות הוועדה לבחינת המדיניות לגבי חלק המדינה המתקבל בעד השימוש של גורמים פרטיים במשאבי טבע לאומיים, בהיבט של מיסוי הרווחים ממשאבי טבע (ועדת שישינסקי 2). התיקון קובע כי בעל זכות לניצול משאב טבע יחא חייב בתשלום היטל רווחי יתר ממכירה של משאב טבע בהתאם לשיעורים שנקבעו בתיקון לחוק. בנוסף, התיקון לחוק קובע, בין היתר, הוראות לענין אופן חישוב רווחי יתר ממכירה של משאב טבע, הוראות ביחס להעברת רווחי יתר שליליים לשנות מס עוקבות, כללים לאיחוד זכויות לניצול משאב טבע, מועדי תשלום של ההיטל, חובות דיווח ושומה של רווחי יתר, פעולות נוספות שרואים אותן כמכירה של משאב טבע, הוראות ביחס לרווחי יתר בעסקאות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים, הוראות מיוחדות לענין משאב טבע מסוג ברום וסלע פוספט ועוד. התיקון לחוק יחול על רווחי יתר של בעל זכות לניצול משאב טבע שנצמחו ביום 1 בינואר 2016 ואילך וביחס למשאב טבע מסוג כלוריד האשלג מיום 1 בינואר 2017 ואילך.

11. **הקלות ברישום קרקעות ביישובי מיעוטים ללא צורך בקבלת אישורים משלטונות מיסוי מקרקעין** - כדי לקדם בנייה ביישובי מיעוטים, ניתן יהיה לרשום בפנקסי המקרקעין מכירה של זכות במקרקעין אשר נמצא בתחומי יישוב מיעוטים, והמכירה הקודמת של אותם מקרקעין לא נרשמה בפנקסי המקרקעין (בתנאי שהמכירה נעשתה לפני 1 בדצמבר 2015), וזאת ללא צורך בקבלת אישורים משלטונות מיסוי מקרקעין. עם זאת לא יבוטלו חובות מס בגין עסקאות קודמת באותן קרקעות, שלא דווחו.

"יישוב מיעוטים" – יישוב ש-80% לפחות מתושביו אינם יהודים עפ"י נתוני הלמ"ס.

12. **חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי ולא רק מכח אמנות למניעת כפל מס** - במסגרת תיקון מס' 207 נוסף פרק רביעי לפקודת מס הכנסה, במסגרתו ניתנה למנהל או מי שהוא הסמיך לכך הסמכות להעביר מידע לרשות מס במדינה זרה שיש עמה הסכם בין לאומי וכן הסכם לחילופי מידע, בכפוף לסייגים שבהסכם ולהתקיימותם של כל התנאים המפורטים בתיקון האמור, שמטרתם, בין היתר, להבטיח כי תישמר סודיות המידע אצל הגורם המקבל וכי לא יועבר מידע אשר נאסר על רשות המסים במפורש בחוק לעשות בו שימוש לצורך גביית מסים. יודגש, כי על המנהל להודיע לתושב ישראל על הכוונה להעביר מידע לגביו לפחות 14 ימים לפני העברת המידע, אלא אם כן רשות המס של המדינה הזרה ביקשה שלא להודיע כאמור. בנוסף, נקבע, כי לצורך איסוף המידע לשם העברתו למדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, יהיו למנהל ולפקיד השומה הסמכויות שיש להם לפי סעיפים 135 עד 140א לפקודת מס הכנסה, הנתונות להם לצורך אכיפת דיני המס בישראל. תחילתו של תיקון 207 הינו מיום 1 בינואר 2016.

בכבוד רב,

הוכן בלשכת רואי חשבון בישראל באדיבות ברייטמן אלמגור זהר ושות'

"תוכן זה מוגן בזכויות יוצרים"